



כנימה

אדרתה

1200 טנקים ו-1920 מטוסי קרב של שש מדינות ערביות מול 3500 טנקים ו-500 מטוסי קרב של ישראל, ולמרות הכל —

שכל הטנקים של צה"ל מאויישים ונמצאים ביחידות (סדרות ומילואים), הרי שחלק מן הטנקים הערכיים אינם נמצאים ביחידות, אלא במחסנים, מחמת מחסור בצוותים שיוכלו לאיישם. הדבר נובע מאוכלוסיה קטנה מדי כמו בלוב, או מחסור בכוח-אדם מיומן. לפי מקור מוסמך, נמצאים 1200 טנקים בסוריה של חאפז' אל-אסד באחסנה. דבר זה מעמיד את מיספר הטנקים בשירות פעיל בסוריה על 2000.

בצבא לוב של מועמר קדאפי יש, על-פי מקורות זרים, 12 גדודי שיריון, ולפי חשבון של 30 טנקים בגדוד, יש להניח, ש-500 מן הטנקים בלוב מאויישים — מה שמותיר 1900 טנקים באחסנה.

ככל הידוע, גם במצרים נמצאים חלק מן הטנקים באחסנה, אך עקב מחסור בנתונים, נתעלם מכך. יש להניח, שמתוך הטנקים המאוחסנים רק חלק נמצאים במצב של כשירות מיבצעית, דהיינו, ניתנים לשליפה מהירה מן המחסנים.

מזן הנתונים לגבי טנקים שאינם בשירות בסוריה ובלוב עולה, כי מיספר הטנקים המאויישים והנמצאים ביחידות בצבאותיהן של שש מדינות אלה הוא 8100. כתוצאה מכך יורד היחס בטנקים מיחס של 1:3.2 ליחס של 1:2.3. כאשר לשלוש מדינות הע"י מות, מצריים, סוריה וירדן, למעשה יש להן 4600 טנקים מיבצעיים בלבד. פירושו הדבר

אלג'יריה, תוניסיה וסודאן באפריקה, כוויית, דרום וצפון תימן, עומאן והנסיכויות השונות בחצי-האי ערב. במיקרה של מילחמה, יש להניח שישלחו כוחות, כפי שעשו בעבר, אולם מפאת קוטר צבאותיהם ומרחקם מן החזית, יש להניח שהתרומה תהיה סימלית או תאחר להגיע, ובכל מיקרה — תהיה שולית.

אחד הנתונים הבולטים, החוזרים ועולים בכל דיון על מאזן-הכוחות במרחב הוא הכי מות הגדולה של טנקים הנמצאים בידי הערבים.

על פי מקורות זרים, מצאי הטנקים בידי ישראל ובידי שש המדינות הערביות האמורות הוא:

ישראל	3500
מצריים	1900
סוריה	3200
ירדן	700
עיראק	2600
סעודיה	400
לוב	2400

סך הכל טנקים במדינות הערביות האלה: 11,200. יש להניח, שמיספרים אלה אינם מדויקים, אולם, כפי שיתברר בהמשך, אין זה עקרוני לצורך דיון זה (לגבי מיספר הטנקים העיראקיים זהו מיספר הטנקים מלפני המילחמה עם איראן, שבמהלכה נפגעו יותר מ-1000 טנקים עיראקיים, כך שאי-הדיוק עשוי להיות גדול יותר).

מיספרים אלה נובע שהיחס בטנקים בין ישראל למדינות ערביות אלה הוא 1:3.2 לטובת הערבים. אך כאן כננס גורם כוח-האדם בעוד

ובכלל זה את הנתון האומר כי עוצמתה הצבאית הקונבנציונלית של ברית-המועצות עומדת על 175 דיוויזיות. **אחרי שורה של מחקרים מדוקדקים התברר למועצה, כי מתוך 175 הדיוויזיות, 95 נמצאות על הנייר בלבד!**

לא היה להן ציור ולא תקן של כוח-אדם. מחקרים נוספים העלו, כי עוצמתה בכוח-אדם ועלות ההרכשה של דיוויזיה סובייטית שוות לשליש מזו של דיוויזיה אמריקאית. זו היתה האמת מאחורי המיספרים.

● טנקים באחסנה

מהי האמת מאחורי המיספרים המבטאים את עוצמתן של מדינות ערב? מה יהיו יחסי-הכוחות בפועל במיקרה של פריצת מילחמה?

מאת

רוני שפיגל

מאמר זה ינסה להשיב על השאלה בנוגע לשתי מערכות-ההשק העיקריות — טנקים ומטוסים (כל הנתונים במאמר זה לקוחים ממקורות זרים). ערביות. שלוש מדינות עימות, היינו, אותן הגובלות בישראל — סוריה, ירדן ומצריים ושלוש מדינות כפריפריה — עיראק, סעודיה ולוב.

מדינות ערביות אחרות לא נלקחו בחשבון, או בשל היותן בעלות צבאות קטנים מדי, או בשל היותן רחוקות מדי מזירת הלחימה. אלה הן מארוקו,

בעוגת התקציב הם מן המפורסם, ומשמשים במידה רבה דגם לחיקוי עלידי מערכות הביטחון הישראלית. כמוכן, תוך התאמה לתנאי השטח והזירה. במיסגרת מאבקהן של זרועות הכוחות המזוינים של ארצות-הברית על התקציב, נהגו חברי ועדת המטות קונגרס מיספרים העוסקים בעוצמתם של הסובייטים ובאים הנשקף מעוצמה זו, בנקודות שונות בעולם. זירת ההתעניינות העיקרית היתה, כמוכן, אירופה. במשך שנות החמישים וראשית שנות השישים הציגו ראשי המטות חזות קודרת ביותר של יחסי-הכוחות בין ברית-המועצות ונאט"ו. מול העוצמה הצבאית הסובייטית, שמנתה כסך הכל 175 דיוויזיות, ניצבו רק 25 דיוויזיות של נאט"ו. לא היו אלה מספרים בעלמא, אלא נתונים שהושגו על-ידי הסוכנויות השונות של קהילת המודיעין האמריקאית. ב-1961, עם כניסתו של רוברט מקנמרה לפנטגון, הוקמה המועצה לתיכנון, תיכנות ותיקצוב. גוף זה החל בוחן את הנתונים השונים הקשורים ביחסי-הכוחות בין ארצות-הברית וחברות נאט"ו לבין ברית-המועצות.

וויכוח שהתנהל לאחרונה על הקיצוץ בתקציב-הביטחון, העלה את שאלת גודלו ועוצמתו של צה"ל לעומת עוצמתן של מדינות ערב. במהלך הוויכוח הובהלו חברי הממשלה לבזר המטכ"ל של רב-אלוף משה לוי. שם נחשפה לעיניהם תמונת כוחם הצבאי של הערבים. **התמונה היתה מבהילה ומאיימת: היא כללה מאות אלפי חיילים, עשרות דיוויזיות ואלפי טנקים, תותחים ומטוסי סיב.** הנתונים שנמסרו לשרים היו ללא ספק מדויקים ומאיימים. נתונים אלה הם פרי עבודת-איסוף ועיקוב שיטתית ומאומצת של מערך המודיעין. אולם נתונים אלה אינם מציגים תמונת-מצב אמיתית של יחסי-הכוחות בין ישראל ומדינות ערב כפי שניסח זאת, לא בעריגות מיוחסות, בהערתו על "סיפורי כיפה אדומה", שר התעשייה והמסחר גידעו פת. **המאבק של מערכת-הביטחון** הוץ למזען הגדלת תקציביה או למניעת קיצוץ בהם אינו תופעה ייחודית לישראל. המאבקים שניהלה ומנהלת מערכת-הביטחון האמריקאית על חלקה